

1^ο ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A. Να γράψετε την περίληψη του κειμένου σε 720-740 λέξεις.

Ο συγγραφέας αναφέρεται στο σωφρονισμό του δράστη και τον παραδειγματισμό των άλλων ως στοιχεία που πρέπει να χαρακτηρίζουν την ποινή. Έτσι μόνο θα λειτουργήσει θετικά για την κοινωνία (1^η §). Κάτι που υποστήριξε και ο Μπεκαρία. Άρα, έμμεσα ο σκοπός της ποινής είναι η πρόληψη (2^η §). Ο σωφρονισμός μάλιστα του δράστη αποτελεί το πιο ισχυρό μέσο παραδειγματισμού για τους υπόλοιπους (3^η §). Από την άλλη, υποστηρίζει ότι η ατιμωρησία καλλιεργεί το έγκλημα και συχνά οδηγεί στην αυτοοδικία (4^η §). Όσον αφορά τη θανατική ποινή, ούτε σωφρονίζει ούτε παραδειγματίζει. Η αποτελεσματικότητα της έγκειται στον παροδικό τρόπο των πολιτών, κάτι που υπονομεύει τη δημοκρατία (5^η §). Άλλωστε, η θανατική ποινή ωθεί τους επίδοξους εγκληματίες σε πιο φρικιαστικά εγκλήματα, ενώ η θανάτωση των εγκληματιών προκάλεσε ενίοτε την ηρωοποίησή τους (6^η §). Ο συγγραφέας επισημαίνει επίσης τις ψυχολογικές συνέπειες των δημίων-εκτελεστών της ποινής (7^η §) και κλείνει τονίζοντας ότι αποτελεί πρόοδο η εύρεση νέων τρόπων για την αντιμετώπιση του εγκλήματος (8^η §).

(Λέξεις 141)

B1. Ποια συλλογιστική πορεία ακολούθησε ο συγγραφέας στην 7^η §; («Πέρα απ' όλα αυτά... ως ποινή.»)

Ο Σ. Καργάκος στην 7^η § ξεκινά με ειδικά στοιχεία και καταλήγει σε μια γενική διαπίστωση - αρχή. Πράγματι, αρχικά επισημαίνει την ανάγκη ύπαρξης εκτελεστών (της ποινής). Αναφέρει εν συνεχεία τις ψυχολογικές συνέπειες αυτών που καλούνται να εφαρμόσουν την ποινή και τον εθισμό του κοινού στο αίμα απ' τη μακροχρόνια εφαρμογή της θανατικής ποινής. Και καταλήγει ότι ούτε με βάση αυτές τις συνέπειες της η θανατική τιμωρία μπορεί να θεωρείται ποινή. Άρα, ακολουθείται πορεία απ' το ειδικό προς το γενικό, δηλαδή **επαγωγική**.

B2. Να βρείτε τους τρόπους πειθούς στη 2^η και 4^η παράγραφο.

Στη 2^η § αρχικά ο συγγραφέας κάνει **επίκληση στην αυθεντία**.

Επικαλείται έναν μεγάλο ποινικόλογο, τον Τσεζάρε Μπεκαρία, με συγκεκριμένη αναφορά στο έργο του εγκλημάτων και ποινών».

Στη συνέχεια, με βάση την άποψη του Μπεκαρία, κάνει **επίκληση στη Λογική** αναπτύσσοντας ένα **επιχείρημα**.

1^η προκείμενη: «Σκοπός της ποινής δεν είναι η εκδίκηση»

2^η προκείμενη: «Είναι ο σωφρονισμός αυτού που διέπραξε το αδίκημα και ο παραδειγματισμός των άλλων». -

Συμπέρασμα: «Άρα, ο σκοπός της ποινής είναι η πρόληψη υπό δύο έννοιες: γενική ... ξαναεγκληματίσει»

Στηρίζει δε το επιχείρημα με μαρτυρίες (1^η προκείμενη/Μπεκαρία) και αλήθειες (2^η προκείμενη και συμπέρασμα).

Στην 4^η § ο Σ. Καργάκος χρησιμοποιεί ως τρόπους πειθούς επίσης την επίκληση στην αυθεντία και στη λογική.

Η **επίκληση στην αυθεντία** γίνεται με αναφορά σε ρήσεις αρχαίων Ελλήνων και του Μπεκαρία («ίνα δέος, ένθα και αιδώς» / «Αρχή σοφίας ο νόμος του ... χωροφύλακα»).

Η **επίκληση στη λογική** γίνεται με την κατάθεση επιχειρήματος προκειμένου ν' αποδειχθεί ότι είναι ανεπίτρεπτη η ατιμωρησία.

1^η προκείμενη: «Η ατιμωρησία γεννά την ηθική παραλυσία και εκτρέφει κάθε λογής αντικοινωνικές συμπεριφορές».

2^η προκείμενη: «Όταν η πολιτεία δεν τιμωρεί, θ' αρχίσουν να τιμωρούν οι

Συμπέρασμα: «Δεν επιτρέπεται στ' όνομα καμιάς δήθεν σωφρονιστικής σκοπιμότητας η επίδειξη ανοχής».

Τεκμήρια με τα οποία στηρίζει το επιχείρημα είναι οι αλήθειες (π.χ. 1^η προκείμενη) και ιστορικά γεγονότα («είναι γνωστά τ' αποτελέσματα του νόμου του Λίντς»).

B₃. Το κύριο μέρος χωρίζεται σε δύο ενότητες. Να τις εντοπίσετε. Να βάλετε ένα πλαγιότιτλο σε κάθε μία και να βρείτε πώς εξασφαλίζεται η συνοχή τους. Α'

Ενότητα: § 2 - 4 / Τίτλος: Οι σκοποί των ποινών και η αναγκαιότητα τους

B' Ενότητα: § 5 - 7 / Τίτλος: Η θανατική τιμωρία δεν αποτελεί ποινή

Η **συνοχή** εξασφαλίζεται με τη διαρθρωτική λέξη «τέλος» στην πρώτη περίοδο της 5^{ης} § που προσημαίνει ότι πρόκειται για την τελευταία ενότητα. Στην ίδια περίοδο προσέχουμε και το σύνδεσμο «και» («Υπάρχει, τέλος, **και** το θέμα της Θανατικής...») που ενώνει προσθετικά τις δύο ενότητες.

B4. Να γράψετε ένα συνώνυμο για κάθε μια απ' τις παρακάτω λέξεις:

- ροπή** → τάση, κλίση
ανοχής → ανεκτικότητα
εκτρέφει → καλλιεργεί
πανάκεια → θεραπεία
εποπτεία → έλεγχος, επίβλεψη
περιστολή → περιορισμός, ελάττωση

B5. Ο συγγραφέας υποστηρίζει ότι η θανατική ποινή υπονομεύει τη δημοκρατία. Να το σχολιάσετε σε μία παράγραφο. (100-150 λέξεις)

Η θανατική ποινή υπονομεύει το δημοκρατικό πολίτευμα. Κατ' αρχάς είναι αντισυνταγματική. Κι αυτό γιατί αντίκειται σε θεμελιώδεις αρχές του συντάγματος, όπως είναι δικαίωμα στη ζωή, που ορίζεται ως το υπέρτατο δικαίωμα του ανθρώπου. Αντίκειται στο σεβασμό προς την προσωπικότητα, την αξία και τη ζωή του πολίτη. Από την _άλλη, η υπό αμφισβήτηση αποτελεσματικότητα της θανατικής ποινής έγκειται στον τρόπο που προκαλεί στους πολίτες. Ο τρόμος όμως είναι φύσει αντίθετος με τις αρχές και τις αξίες της δημοκρατίας και της ελευθερίας. Το χειρότερο είναι ότι η δυνατότητα εφαρμογής της ποινής απ' το κράτος το καθιστά παντοδύναμο έναντι του πολίτη. Στηρίζει και ενισχύει -όπως λέει ο Α. Μαγκάκης- την αυθεντία της κρατικής εξουσίας και την ικανότητα επιβολής της. Αποτελεί τη μεγαλύτερη δυνατή επίδειξη δύναμης του κράτους απέναντι στα ανίσχυρα μέλη της πολιτείας. Έτσι, η κρατική εξουσία εδράζεται στη δημιουργία φόβου των ατόμων μπροστά στην ωμή δύναμη του κράτους και -κατά συνέπεια- σ' ένα εσκεμμένο χάσμα ανάμεσα στο λαό και τους εκφραστές της εξουσίας. Κι αυτό μόνο δημοκρατική πολιτεία δε συνιστά.

Γ' ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

Μεγάλος θόρυβος γίνεται στις μέρες μας για τη θανατική καταδίκη, η

οποία αποτελεί αντικείμενο θεωρητικών διενέξεων. Κάποιοι ζητούν την εφαρμογή της, τουλάχιστον για ακραίες περιπτώσεις εγκληματιών. Άλλοι μάχονται εναντίον της θανατικής ποινής επικαλούμενοι ανθρωπιστικούς -και όχι μόνο- λόγους. Διατυπώστε τις απόψεις σας τεκμηριώνοντας τες.

Διερεύνηση

Κύρια έννοια η θανατική ποινή.

Το θέμα ανήκει στην κατηγορία «Δύο συγκρουόμενες - αντίθετες θέσεις / ζητείται η προσωπική θέση του μαθητή».

Γι' αυτά τα θέματα υπάρχουν δύο μοντέλα ανάπτυξης, εφόσον ο μαθητής τάσσεται υπέρ της μιας θέσης:

A	B
1. Ανάλυση σκεπτικού α' θέσης 2. Ανάλυση σκεπτικού β' θέσης 3. Προσωπική θέση α. Εξασθένηση α' θέσης β. Ενίσχυση β' θέσης γ. Προϋποθέσεις, επιφυλάξεις Στα 1 & 2 η διατύπωση έχει ουδέτερο ύφος, στο 3 προσωπικό - συμπερασματικό.	1. Ανάλυση σκεπτικού θέσης που δεν θα υποστηριχθεί 2. Αντίλογος - απάντηση στη θέση αυτή 3. Επιχειρήματα της άλλης θέσης 4. Προϋποθέσεις – επιφυλάξεις Εδώ μόνο στο 1 το ύφος είναι ουδέτερο

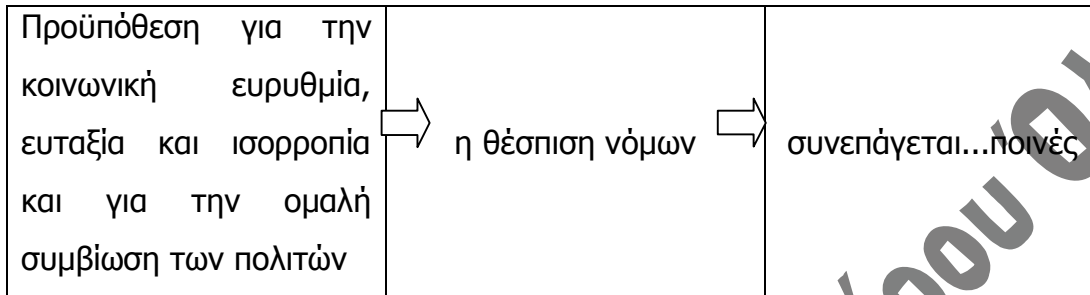
Εδώ θα ακολουθήσουμε το α' μοντέλο.

Ας σημειωθεί ότι, κατά την ανάλυση της δεύτερης θέσης, ο μαθητής δεν πρέπει να περιοριστεί σε επιχειρήματα που αναφέρονται στον ανθρωπισμό. Αυτό απαιτεί η διατύπωση του θέματος ("και όχι μόνο").

Ανάλυση του θέματος

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ομαλή πορεία προς την Κύρια Έννοια

Ορισμός και Λοιπές πληροφορίες

Μεταξύ αυτών η πιο σκληρή...η θανατική ποινή (εσχάτη των ποινών). Εφαρμόστηκε στην πορεία των αιώνων από τις περισσότερες κοινωνίες. Σήμερα με τον εκδημοκρατισμό των κοινωνιών και τον εκπολιτισμό του ανθρώπου αμφισβητείται. Αν και σε αρκετές χώρες - κυρίως τριτοκοσμικές- ισχύει, στις περισσότερες έχει καταργηθεί. Ωστόσο, πολλά αποτρόπαια εγκλήματα κάνουν αρκετούς να ζητήσουν την επανεφαρμογή της. Γενικότερα, οι γνώμες διχάζονται...

ΚΥΡΙΟ ΜΕΡΟΣ

Ανάλυση σκεπτικού α' Θέσης / υπέρ της θανατικής ποινής

- ❖ Ο εγκληματίας κρίνεται άκρως επικίνδυνος για το κοινωνικό σώμα/εξυγίανση – κάθαρση της κοινωνίας με τη θανατική ποινή.
- ❖ Η φύση του χαρακτήρα κάποιων εγκληματιών δεν επιδέχεται σωφρονισμό.
- ❖ Λειτουργεί αποτρεπτικά για τον υποψήφιο εγκληματία/παραδειγματίζει τους υπόλοιπους → μείωση της εγκληματικότητας.
- ❖ Αποτελεί πράξη δικαίωσης για τους συγγενείς του Θύματος. Αποκαθίσταται το «κοινόν περί δικαίου αίσθημα».
- ❖ Σήμερα άλλωστε που τα ισόβια στην πράξη σπάνια εφαρμόζονται, η εφαρμογή του νομικού πλαισίου επιεικώς χαρακτηρίζεται ατελής, οι χάρες στους ισοβίτες πληθαίνουν και οι πιθανότητες απόδρασης από τις φυλακές είναι μεγάλες, μόνο η θανατική ποινή μπορεί να εγγυηθεί την προστασία του κοινωνικού σώματος.

❖ Επιβαρύνονται τα σωφρονιστικά καταστήματα τόσο ποσοτικά όσο και

ποιοτικά) αφού "φιλοξενούν" στυγνούς εγκληματίες.

Ανάλυση σκεπτικού β' θέσης /κατά της θανατικής καταδίκης

❖ Κανείς δεν έχει το δικαίωμα να αφαιρέσει ανθρώπινη ζωή. Κάτι τέτοιο αντίκειται στις αρχές του ανθρωπισμού και του χριστιανισμού.

❖ Αναιρείται ο βασικός σκοπός της ποινής που είναι ο συνετισμός του παραβάτη. Ποτέ δεν είμαστε σε θέση να βεβαιώσουμε ότι αποκλείεται κάτι τέτοιο να συμβεί, όποια κι αν είναι η φύση του εγκληματία. Η πολιτεία έχει χρέος να προσπαθήσει τουλάχιστον να σωφρονίσει το δράστη, ακόμη κι αν αυτό είναι δύσκολο. Οι έρευνες δεν έδειξαν ότι επιτυγχάνεται με την επιβολή της ποινής η παραμικρή μείωση της εγκληματικότητας. Άρα, δεν υφίστανται τα περι αποτρεπτικότητας και παραδειγματισμού...

❖ Ο πόνος για το χαμό του αγαπημένου προσώπου δεν εξισορροπείται με τη θανάτωση του εγκληματία. Ίσως μάλιστα η ισόβια κάθειρξη να λειτουργεί περισσότερο καταπραυντικά στην ψυχή των συγγενών του θύματος. Αρκεί βέβαια όταν λέμε ισόβια, να εννοούμε ισόβια.

❖ Σε περιπτώσεις δικαστικής πλάνης -αναπόφευκτες- το κακό δεν επανορθώνεται ούτε εν μέρει.

❖ Ανυπέρβλητος και απάνθρωπος ο ψυχικός βασανισμός που υφίσταται ο θανατοποινίτης, ο οποίος γνωρίζει τον επικείμενο θάνατο του.

❖ Με ποια απόλυτα κριτήρια θα κατηγοριοποιήσουμε τα είδη των εγκλημάτων που θα επιφέρουν τη θανατική ποινή; Μήπως ανοίγουμε τους ασκούς του Αιόλου θεσπίζοντας τη θανατική καταδίκη;

Ας σημειωθεί ακόμη ότι η θανατική ποινή σε αυταρχικά καθεστώτα συχνά εφαρμόζεται για την εξόντωση των πολιτικών αντιπάλων της εξουσίας. Τέλος, η ποινή αυτή επιβάλλεται κυρίως στις κατώτερες εισοδηματικά και κοινωνικά τάξεις, σε μετανάστες, σε μειονότητες (όχι σε επιφανή άτομα μιας κοινωνίας).

Κρίσεις – διαπιστώσεις - προσωπική θέση

Εισαγωγή: Δήλωση συμφωνίας με τη δεύτερη θέση

Από την παραπάνω ανάλυση καθίσταται φανερό ότι τα επιχειρήματα των υποστηρικτών της θανατικής ποινής είναι τρωτά και ευάλωτα. Αντίθετα,

το σκεπτικό αυτών μάχονται ενάντια στην εφαρμογή της θανατικής καταδίκης, βασιζόμενο κυρίως στον ανθρωπισμό αλλά και στην αναποτελεσματικότητα της ποινής, παρουσιάζεται ισχυρό και σύμφυτο με την ανθρωπιστική τουλάχιστον λογική που πρέπει να διέπει τον καθένα.

Επιπλέον:

- ❖ Με την επιβολή της θανατικής ποινής η πολιτεία εξομοιώνεται με τον εγκληματία, τραγικό να σκεφτεί κανείς ότι η πολιτεία πρέπει να διαπράττει εν ψυχρώ και εκ προμελέτης φόνο, γιατί γι' αυτό πρόκειται. Ποιο πρότυπο προβάλλει; Ποιες ηθικές αξίες πρεσβεύει; Πού είναι το ηθοπλαστικό περιεχόμενο της δικαιοσύνης;
- ❖ Δε νομιμοποιείται ηθικά η πολιτεία να εκδικείται τον πολίτη, χρέος της να τον προστατεύει και να τον νουθετεί.
- ❖ Η θανατική ποινή ως μέσο παραβίασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων κρίνεται αντισυνταγματική. Σχετικοποιεί την ανθρώπινη ζωή και φαλκιδεύει την ουσία της δημοκρατίας γιατί -πέραν των άλλων- αποτελεί το πιο δραστικό μέσο επίδειξης της κρατικής δύναμης (τρομοκρατία εναντίον των πολιτών).
- ❖ Αποτελεί δείγμα πολιτιστικής υπανάπτυξης, δηλώνει τον εκβαρβαρισμό και την επιστροφή σε μεσαιωνικές μεθόδους.
- ❖ Επειδή ο εγκληματίας γίνεται, δεν γεννιέται (ευθύνη της πολιτείας και του κοινωνικού περιβάλλοντος), είναι τουλάχιστον υποκριτικό και ανήθικο από μέρους της πολιτείας να ζητάει τη θανάτωση του.
- ❖ Με δεδομένο ότι η μείωση της εγκληματικότητας δεν είναι συνάρτηση της αυστηρότητας των ποινών, αυτό προς το οποίο πρέπει να στραφεί η πολιτεία, αν θέλει πραγματικά να συμβάλει στη μείωση της βίας και της εγκληματικότητας, είναι διαμόρφωση πιο υγιών κοινωνικών συνθηκών, η αναδιάρθρωση του σωφρονιστικού συστήματος, η αξιοπιστία της δικαιοσύνης αλλά και η παροχή ανθρωπιστικής αγωγής.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Η θανατική ποινή λοιπόν λειτούργησε, όσο λειτούργησε, σε κάποιες εποχές, αλλά σήμερα η αναγκαιότητα της αμφισβητείται. Τα αποτρόπαια εγκλήματα που αυξάνονται! δεν πρέπει να μας παγιδεύσουν σε διαδικασίες και

μεθόδους προσβλητικές για τον πολιτισμό και το ανθρώπινο είδος. Δεν πρέπει να μας οδηγήσουν σε παλινδρομήσεις και πισωγυρίσματα που πέραν των άλλων δεν είναι και αποτελεσματικά. Οι διαφωνούντες ας θυμηθούν ότι το βασικότερο όπλο της πολιτείας είναι η παιδεία και όχι η βία. Ο άνθρωπος, είπε ο Πλάτωνας, είναι το πιο άγριο απ' όλα τα ζώα, αν λάβει όμως παιδεία γίνεται το πλέον ήρεμο και θείο.

επιμέλεια: Όλγα Τσίρου

www.prooptikh.com - Τσίρου Όλγα